

D-P1 HRANA ZA POSEBNE MEDICINSKE NAMENE NA TRŽIŠTU REPUBLIKE SRBIJE: VRSTE I KARAKTERISTIKE

T. Jovanović¹, B. Đorđević², A. Ninić², B. Vidović²

¹KIBID d.o.o., Beograd, Srbija, ²Univerzitet u Beogradu – Farmaceutski fakultet, Beograd, Srbija

Hrana za posebne medicinske namene predstavlja kategoriju dijetetskih proizvoda namenjenih za potpunu ili delimičnu ishranu osoba sa ograničenom, smanjenom ili poremećenom sposobnošću unosa hrane, varenja, apsorpcije ili metabolizma hranljivih sastojaka, kao i pacijenata sa posebnim nutritivnim potrebama koje nije moguće zadovoljiti modifikacijom uobičajene ishrane.

Cilj ovog rada bio je da se dobije uvid u zastupljenost, vrste i karakteristike hemijskog sastava ovih proizvoda na tržištu Republike Srbije.

Prema podacima iz baze Ministarstva zdravlja Republike Srbije, od oko 900 proizvoda iz kategorije hrane za posebne medicinske namene, najveći broj pripada kategoriji nutritivno nepotpunih namirnica sa povećanim sadržajem vitamina, minerala i drugih biološki aktivnih sastojaka. Od nutritivno potpunih proizvoda, sa standardnim ili prilagođenim sastavom i sadržajem nutrijenata, najzastupljenije su enteralne formule, namenjene primeni putem sonde ili oralno, naročito kod pacijenata sa malnutricijom. Posebnu kategoriju čine proizvodi za ishranu odojčadi, uključujući formule za prevremeno rođenu decu, bezlaktosne i hipoalergene formule, kao i proizvodi namenjeni osobama sa fenilketonurijom i drugim metaboličkim bolestima. Analiza deklarisanog hemijskog sastava ukazuje da ovi proizvodi, pored uobičajenih hranljivih sastojaka često sadrže prebiotike, specifične masne kiseline i druge bioaktivne sastojke, uključujući i sastojke nove hrane, a u cilju modulacije imunskog odgovora i inflamacije. Hrana za posebne medicinske namene je dostupna u apotekama, a određeni proizvodi se koriste isključivo u zdravstvenim ustanovama.

Rastuća zastupljenost ovih proizvoda na tržištu kao i inovacije u njihovim formulacijama ukazuju na potrebu za kontinuiranom edukacijom zdravstvenih radnika i potrošača o njihovom značaju i pravilnoj primeni.

D-P1 FOODS FOR SPECIAL MEDICAL PURPOSES ON THE SERBIAN MARKET: TYPES AND CHARACTERISTICS

T. Jovanović¹, B. Đorđević², A. Ninić², B. Vidović²

¹KIBID d.o.o., Belgrade, Serbia, ²University of Belgrade – Faculty of Pharmacy, Belgrade, Serbia

Foods for special medical purposes are products intended for the complete or partial nutrition of individuals with a limited, reduced, or impaired capacity to ingest, digest, absorb, metabolise, or excrete ordinary food or certain nutrients, as well as for patients with specific nutritional requirements that cannot be met by modification of the normal diet alone.

This study aimed to provide insight into the prevalence, types, and chemical composition characteristics of these products available on the Serbian market.

According to the Ministry of Health of the Republic of Serbia's database, among about 900 products, the majority are nutritionally incomplete with high doses of vitamins, minerals, and other bioactive compounds. Among nutritionally complete products, enteral formulas with standard or adapted nutrient composition intended for oral or tube feeding are predominant, particularly in patients with malnutrition. A specific category includes infant products, such as formulas for preterm infants, lactose-free and hypoallergenic formulas, as well as products intended for individuals with phenylketonuria and other metabolic disorders. The analysis of declared composition indicates that these products often contain, in addition to standard nutrients, prebiotics, specific fatty acids, and other bioactive compounds, including novel food ingredients, to modulate immune response and inflammation.

Foods for special medical purposes are available in pharmacies, while certain products are intended exclusively for use in healthcare institutions; the growing market of these products, together with innovations in their formulations, highlights the need for continuous education of healthcare professionals and consumers on their importance and appropriate use.